TEATTERIT

KANSALLISTEATTERI: Suurella näyttämöllä keskiviikkona "Cid", torstaina "Swedenhielmit", perjantaina "Ihana seikkailu", lauantaina "Juorukoulu", sunnuntaina "Prinsessa Ruusunen" ja "Ihana seikkailu". — Pienellä näyttämöllä keskiviikkona "Sarvikuono", torstaina "Sulhaseni Ernest", perjantaina "Sarvikuono", lauantaina "Suuri rakkaus", sunnuntaina "Kaksi kiikkulaudalla" ja "Sarvikuono".

KANSALLISOOPPERA: keskiviikkona baletit "Sinfonia", "Taistelu" ja "Ihmeellinen mandariini", torstaina klo 19 "Ruhtinas Igor" Matti Lehtisen vierailuna, perjantaina "Ikaros" ja uudenvuodenaattona klo 18 ja klo 21.30 "Teatterilaiva".

KANSANTEATTERI-TYÖVÄENTEATTERI: Ylioppilastalossa keskiviikkona "Sininen partio" (loppuunmyyty), torstaina "Havukkaahon ajattelija" (2 lippua yhden hinnalla), uudenvuodenaattona klo 19.30 "Pyjamaleikki", sekä klo 23 yönäytäntönä "Syrjähyppy", sunnuntaina "Syrjähyppy" ja "Pyjamaleikki". — Vallilassa torstaina klo 18.30 "Kultasuu", uudenvuodenaattona "Tehkää tarjous" ja uudenvuodenpäivänä "Kultasuu" ja viimeisen kerran "Lumppuballadi".

INTIMITEATTERI: keskiviikkona "Suloiset hupsut" (myyty ennakkonäytäntö), torstaina ensi-iltana "Suloiset hupsut", uudenvuodenaattona klo 21.45 ja 00.15 ja uudenvuodenpäivänä klo 19.30 "Suloiset hupsut".

TEATTERI JURKKA: keskiviikkona "Kaasuvalo", torstaina "Myöhästynyt hääyö", perjantaina "Satujuna" uudenvuodenaattona klo 19.30 ja 22 "Myöhästynyt hääyö", uudenvuodenpäivänä "Satujuna" ja "Tyttäreni Tiina".

ARENA JURKKA: lauantaina, uudenvuodenaattona klo 19.30 ja 23 "24 tulipunaista ruusua", uudenvuodenpäivänä "24 tulipunaista ruusua" ja "Se kolmas".

OPERETTITEATTERI: uudenvuodenpäivänä klo 19.30 "Erämaan laulu".

PUNAINEN MYLLY: uudenvuodenaattona klo 19.30 ja klo 22 Konservatoriossa "Sikuna soikoon".

SVENSKA TEATERN: keskiviikkona, torstaina, perjantaina ja lauantaina klo 19.30 "Min syster och jag" sekä torstaina, perjantaina ja lauantaina klo 16 lastennäytelmä "Silverbron", uudenvuodenpäivänä klo 15 "Primadonna" (2 lippua yhden hinnalla) ja klo 19.30 "Kära lögnare".

Tietoja ja tutkimuksia kansansivistysalalta

Viiden vuoden keskeytyksen jälkeen on "Vapaa kansansivistystyö"-niminen julkaisu jälleen ilmestynyt Kansanvalistusseuran ja Kansansivistysopillisen Yhdistyksen toimesta. Sen tarkoituksena on edustaa kansansivistystyön kenttää kokonaisuudessaan ja julkaista myös tieteellisiä tutkimuksia. Nyt ilmestynyt numero on sikäli poikkeuksellinen, että se sisältää vain 8. yleisen kansansivistyskokouksen esitelmät, alustukset ja julkilausumat. Sellaisena se kuitenkin antaa hyvän yleiskuvan siitä, missä pisteessä kansansivistystyö maassamme tällä hetkellä on ja mitkä ovat ne suuntaviivat, joita se lähitulevaisuudessa pyrkii seuraamaan.

Vuosikirjassa on julkaistu Urpo Harvan, Kosti Huuhkan, Heikki Hosian, Paavo Kuosmasen, Aarne Eskolan ja Erkki Salosen sekä kahden ulkomaisen kutsuvieraan, R. Attygallen ja prof. Herbert Graun esitelmät. Prof. Harvan ja ministeri Hosian esityksissä korostetaan kansansivistystyötä propagandan vastamyrkkynä ja jatkuvan opiskelun tärkeyttä kansanvaltaisen yhteiskunnan perusedellytyksenä. Kouluneuvos Paavo Kuosmasen esitelmästä käy ilmi, että kansansivistystyötä koskeva lainsäädäntö on ollut pysähdyksissä viimeisen kymmenen vuoden ajan, muissa esitelmissä vedetään suuntaviivoja kunnalliselle ja maakunnalliselle sivistyshallinnolle. Ulkomaiset esitelmöitsijät koskettelevat mm. kasvatusta kansainvälisyyteen, mikä kysymys sai kokouksessa suurta huomiota osakseen. Niinpä todettiin, että kansanopistojen — erityisesti kansankorkeakoulujen — ja työväenopistojen tulisi ottaa kansainväliset kysymykset opetusohjelmaansa. Ajankohtaisille kansainvälisille kysymyksille pitäisi omistaa vähintään yksi tunti tai luento viikossa. Kaikessa opetuksessa tulisi mahdollisuuksien mukaan tuoda esille kansainvälisiä näkökohtia, ja kansainvälisten kysymysten instituutti olisi saatava perustetuksi.

Vuosikirjan sisältämien selostusten joukossa herättää ulkopuolisissakin mielenkiintoa erityisesti kysymys kansansivistystyön suhteesta oppikoulukasvatukseen. Kansansivistyskokous hyväksyi tästä asiasta julkilausuman, jossa todettiin, että koska kansansivistystyön piiriin kuuluu joukko sellaisia henkilöitä, joilla on tarve oppikoulukurssin suorittamiseen, mutta ei muita opiskelumahdollisuuksia, voivat vapaan kansansivistystyön opistot ja työväenopistot tyydyttää tätä tarvetta sekä omien työmuotojensa puitteissa että jos halukkaita on runsaasti, järjestää erityisiä keskikoulukursseja.

Tällainen julkaisu kansansivistystyön laajan kentän ja sen kulloistenkin kysymysten selvittämiseksi on varsin paikallaan.

T. T.

TILATKAA MUKAVASTI
HELSINGIN SANOMAT
ILTA-SANOMAT
Lähin konttorimme palvelee Teitä. Voitte myös tilata puhelimitse vähintään 3 kuukaudeksi. Tässä muutamia konttoreitamme:
KUOPIO: Haapaniemenkatu 21, puh. 16 751, 16 752
JOENSUU: Kirkkokatu 22, puh. 40 60
VARKAUS: Mikkelintie 37, puh. 37 71
SAVONLINNA: Kirkkokatu 10, puh. 32 58
HELSINGIN SANOMAT

Olavi Lehmuksela:

MODERNI JAZZ KYPSYY TAITEEKSI

Modernin jazzin ensimmäiset varovaiset kokeilut tehtiin vv 1939—40. Muutamilla muusikoilla oli tapana kokoontua jammaamaan Minton's nimiseen yökerhoon Harlemin kaupunginosassa New Yorkissa.

He olivat muusikoita, joita kiinnosti jazz sinänsä — omana taidemuotona eikä tanssijoitten säestysmusiikkina. He tekivät kokeiluja uusilla rohkeilla sointukuluilla ja muuttivat rytmin vastaamaan omia tarkoituksiaan.

Mitä on moderni jazz?

Näin laajaan ja monisäikeiseen kysymykseen ei voi vastata tyhjentävästi artikkelin puitteissa. Se vaatisi vastaukseksi laajan kirjan.

Moderni jazz, joka aluksi tunnettiin nimillä be-bob, re-bob ja bob, ei ole yhden miehen keksintö. Se on yhteensulautuma monien samoin ajattelevien muusikoitten ideoista.

Modernin jazzin soinnutus on huomattavasti rikkaampi ja monimutkaisempi kuin swing-musiikin puhumattakaan traditionaalisesta jazzista, jonka soinnutus rajoittui lähes yksinomaan toonikan, dominantin ja aladominantin käyttöön. Modernissa jazzissa käytetään mielellään tehokeinoina kokosävelasteikkoa ja soinnun yhdistämistä toiseen kromaattisen purkauksen kautta.

Modernissa jazzissa muusikko improvisoi eri tavalla kuin swing-muusikko. Hän improvisoi harkiten, älyllisesti ja miltei objektiivisesti. Hänellä ei tunnepohja merkitse samaa kuin swing-muusikolle tai New Orleans-muusikolle. Ryt missä ei korosteta toista ja neljättä tanssijaa ajatellen niin kuin swingissä vaan korostus sattuu ensimmäiselle ja kolmannelle.

Kontrabasso vastaa yhtyeessä rytmistä rumpujen tukiessa sitä aksentein ja lyömällä neljä iskua tahdissa lautasiin. Bassorumpua käytetään vain aksentteihin. Kitara ei enää ole rytmisoitin vaan sitä käytetään solistisesti.

Muusikolle ei soittimen äänen kaneus länsimaisessa mielessä merkitse mitään. Ääni on useimmiten kuiva ja kapea.

Modernin jazzin uranuurtajiksi mainitaan kolme muusikkoa — trumpetisti Dizzy Gillespie, pianisti Thelonius Monk ja saksofonisti Charlie Parker. He osallistuivat usein Minton's-nimisessä yökerhossa pidettyihin jameihin jossa he saivat kokeilla vapaasti.

Gillespie on kertonut modernin jazzin alkuvaiheista seuraavaa:

"Ei kukaan yksityinen muusikko tai muusikkojoukko pannut alulle modernin jazzin kehitystä, vaan kaikki tapahtui seuraavalla tavalla. Joillakin meistä oli tapana jammata Harlemin Minton'sissa 40-luvun alkupuolella. Mutta sinne saapui aina joitakin sellaisia heppuja, jotka eivät osanneet soittaa, mutta siitä heidän tarvitsi soittaa kuusi tai seitsemän chorusta todistaakseen sen.

Niinpä iltapäivisin ennen jameja ryhdyimme Thelonius Monk ja minä kehittelemään monimutkaisia sointukulkuja ja soitimme niitä sitten illalla pelottaaksemme pois kaikki nuo huonot muusikot.

Jonkin ajan kuluttua me rupesimme tuntemaan yhä enemmän ja enemmän kiinnostusta keksintöjämme kohtaan musiikkina, aloimme suorittaa kokeiluja vakavammassa mielessä ja niin kehittyi musiikkimme". (Shapiro-Hentoff: Jazzin vaiheita).

Minton'sista tuli pian kuuluisa yökerho muusikkoplireissä ja kerhon "idealisteja" saapui kuuntelemaan muusikkoja aina Chicagosta asti.

Gillespien, Monkin ja Parkerin ohella osallistuivat Minton'sin jameihin säännöllisesti Kenny Clarke, Roy Eldridge, Tony Scott, Charlie Christian, Milt Jackson ja monet muut.

Dizzy Gillespien ensimmäinen työpaikka oli nimekkäässä Teddy Hillin orkesterissa. Silloin hänen suuri ihanteensa oli Roy Eldridge, jota hän yritti jäljitellä parhaansa mukaan. Erottuaan Hillin orkesterista Dizzy soitteli siellä täällä kunnes liittyi Cab Callowayhin. Tämäkin yhteistyö päättyi kun Dizzy erään sananharkan päätteeksi pisti Callowayta puukolla.

Jo Callowayn orkesterissa soittaessaan haki Dizzy omaa tyyliään ja saatuaan Callowaylta potkut ei mikään voinut estää Dizzyä palaamasta Minton'siin aateveljiensä luo.

Thelonius Monkin merkitys jazzin historiassa on suurempi uranuurtajana ja opettajana kuin pianistina. Hänen tekniikkansa oli jo Minton'sin aikoina heikohko, mutta sen korvasi monin kerroin fantastinen sointutaju ja rohkea kokeilijan mieli.

Teddy Hill, joka omisti Minton'sin, oli sangen kiinnostunut Monkin musiikista.

Charlie "Bird" Parkerin elämä oli hyvin toisenlaista kuin Gillespien tai Monkin. Hän piti yökerhoelämästä, alkoholista ja huumausaineista. Vuosien mittaan hän vajosi yhä alemmaksi kunnes hänellä ei ollut enää rahaa vaatteisiin tai ruokaan.

Charlie Parker itse on kertonut tuosta ajastaan Shapiron ja Hentoffin kirjassa Jazzin vaiheita.

"En tiedä, kuinka selvisin läpi noiden vuosien. Minusta tuli katkera, kova ja kylmä. Olin aina paniikin vallassa — en voinut ostaa vaatteita, eikä minulla ollut mitään kunnon paikkaa, missä olisin voinut asua. Loppujen lopuksi, Länsirannikolla ollessani, ei minulla ollut mitään asuinpaikkaa ennen kuin joku majoitti minut vanhaan autotallilinsa. Henkinen paine kävi koko ajan yhä pahemmaksi. Pahin puoli asiassa oli se ettei kukaan ymmärtänyt meidän musiikkiamme Länsirannikolla. En voi sanoin kuvata kuinka kaipasin New Yorkiin".

Charlie toimitettiin Camarillon mielisairaalaan, jossa hänen lopulta onnistui parantaa elämäntapansa.

Bird on ollut esikuvana ja henkisenä isänä monille myöhemmin kuuluisuutta saavuttaneille muusikolle. Voisi puhua suorastaan Parker-koulukunnasta.

Parkerin merkitystä nuoremmille muusikoille kuvaa Tony Scott seuraavasti:

"Bird soitti ensimmäisen kerran "Kadulla" luullakseni vuoden 1942 tienoilla. Täällä oli eräs paikka, joka myöhemmin sai nimeksi Spotlite Club. Se sijaitsi seinätysten Famous Doorin kanssa. Bird astui sisään eräänä iltana ja istui soittamaan Don Byasin kanssa. Hän puhalsi Cherokeen ja kaikki putosivat ottamaan lukua. Tämä oli luultavasti hänen ensimmäinen esiintymisensä "Kadulla".

Kun Bird ja Diz muutamia vuosia myöhemmin soittivat vakituisesti "Kadulla", olivat kaikki hämmästyneitä eikä kukaan päässyt lähellekään heidän tyyliään. Lopulta Bird ja Diz tekivät levyjä ja sitten saattoivat muut heput jäljitellä heitä ja jatkaa sitten omin päin.

Kaikki kokeilivat vuoden 1942 hurkilla, mutta kukaan ei pystynyt luomaan mitään tyyliä. Bird antoi sitten alkusysäyksen. Aika merkillinen piirre Birdin vaikutuksesta "Kadun" musiikkielämään oli se, että hänen kehittämällään tyylillä soitettiin kaikilla muilla soittimilla paitsi hänen omallaan — altolla. Tämä johtui Birdin ylivoimaisuudesta tällä instrumentilla. (Shapiro-Hentoff: Jazzin vaiheita).

Charlie Parkerin kuolema koitui jazzille korvaamattomaksi menetykseksi.

Näitten modernin jazzin uranuurtajien jälkiä seurasivat lukemattomat muusikot. Hyvin monet olivat suoranaisia edeltäjiensä kopioitsijoita ja vain muutamat pyrkivät heti alkuun luomaan oman persoonallisen tyylinsä kuten esim. pianistit George Shearing ja Erroll Garner.

Swing-musiikki oli kärsinyt murskaavan tyrmäyshäviön vaikka se pyristeli vastaan aina toisen maailmansodan loppuvuosiin asti.

Moderni jazz tänään

Tuosta Minton'sin aikaisesta kokeilevasta musiikista on tullut määrätietoinen ja teoreettisesti perusteltu taidemuoto. Muusikot ovat saaneet runsaasti vaikutteita Bachilta, jonka polyfonista tyyliä he mielellään käyttävät hyväksi, ja monilta nykymusiikin mestareilta.

Polytonaalisuus, polyrytmiikkoa ja atonaalisuus ovat kaikki tuttuja termejä modernissa jazzissa. Musiikin abstraktisuus on tullut täysin määrääväksi. Kappaleilla ovat nimet vain tavan vuoksi.

Tällainen kehitys ei olisi ollut mahdollista ilman sitä perusteellista yleismusiikillista koulutusta, joka on tullut lähes jokaisen jazzmuusikon osaksi.

Tämän päivän yhtyeistä on Dave Brubeckin kvartetti herättänyt runsaasti keskustelua. Brubeckia on moitittu heikosti pianistiksi ja suureksi yleisön hämääjäksi. Milhaudin ja Schoenbergin oppilaana on Brubeck tuonut jazziin atonaalisiakin aineksia pystyen erinomaisesti sulattamaan ne jazzin vaatimuksia vastaaviksi.

The ModernJazzQuartett on hyvä esimerkki Bach-vaikutteisesta yhtyeestä. Bachin polyfonia ja äärimmäisen hienostunut maku yhtyneinä mestarillisiin solistisuorituksiin on saanut monen konservatiivisen musiikkimiehen tarkistamaan kantansa.

Paul Hindemithin musiikki on melkoisesti vaikuttanut Gerry Mulliganin yhtyeen tyyliin. Orkesteri soittaa erittäin kurinalaista musiikkia, mutta on esittänyt elääkseen sangen kaupallistakin musiikkia.

Shorty Rogersin yhtye ampuu joskus yli maalin erikoisuutta tavoitellessaan. Monet stravinskimaiset efektit paljastavat yhtyeen henkisen isän.

Lennie Tristano puuhailee lähinnä teoreettisten tutkimuksiensa parissa. Hänen yhtyeensä ovat olleet vilkkaan keskustelun kohteina. Enemmän kuin kukaan toinen muusikko käyttää Lennie atonaalisuutta hyväkseen. Tristanon musiikkia on suuren yleisön vaikea lähestyä lähinnä sen ankarasta teoreettisuudesta johtuen.

Erittäin persoonallista musiikkia esittää Chico Hamiltonin yhtye. Perustamisvuonna oli yhtye "liian" moderni, mutta nykyään se nauttii melkoista arvonantoa. Yhtyeen kokoonpano on sangen erikoinen — huilu, kitara, sello (!), basso ja rummut.

Aivan uusista yhtyeistä ansaitsee maininnan Ornette Colemanin yhtye. Se esittää aivan uudenlaista jazzia, jota alkaperspektiivin lyhyyden vuoksi on vaikea arvioida.

Konserttimusiikin vaikutus

Monet ns. "vakavamman" musiikin säveltäjät ovat olleet esikuvina nykyisille jazzmuusikoille. Nämä esikuvat voidaan jakaa kolmeen ryhmään: Barokkimusiikin säveltäjiin (Händel ja Bach), impressionisteihin (Debussy ja Ravel), sekä modernisteihin (Bartok, Schoenberg, Stravinski, Milhaud ja Hindemith).

Jazzin vaikutus eurooppalaiseen musiikkiin on ollut paljon vähäisempi kuin sen vaikutus jazziin. On mielenkiintoista todeta, että juuri ne tällä vuosisadalla vaikuttaneet säveltäjät, joitten merkitys jazziin on ollut suurin, ovat itse olleet kiinnostuneita jazzista.

Maurice Ravel oli eräs ensimmäisiä. Jazz oli vielä tällöin niin lapsenkengissään ettei se jaksanut kauankaan Ravelia kiinnostaa. Igor Stravinski sävelsi jazz-vaikutteisen teoksensa Sotilaan tarina ja Ragtime for Eleven Solo Instruments. Woody Hermanin orkesteria varten hän sävelsi tunnetun Ebony Concerton. Jazzin vaikutusta tapaamme vielä esim. Honeggerin Pianokonsertosta, Milhaudin baletista La creation du monde ja Krenekin oopperassa Johnny spielt auf.

Edellä luetellut teokset ovat yleensä olleet enemmän tai vähemmän epäonnistuneita vaikka ne ovatkin herättäneet mielenkiintoa. Jazzissa on niin paljon sille tyypillisiä piirteitä, kuten improvisointi ja tuo määrittelemätön svengi, joita on vaikea siirtää eurooppalaisen musiikin puitteisiin.

Dizzy Gillespie.

Charlie Parker.

Vaasa ja Kuopio . . .

(Jatk. siv. 7)

Tutkielma on tehty Ylioppilaiden korkeakoulupolilittisten neuvottelupäivien eräiden järjestäjien toivomuksesta, koska haluttiin saada asiallinen pohja mahdollisten uusien korkeakoulujen sijaintipaikkakunnista todennäköisesti syntyvälle kiihkeälle ja nurkkapatrioottisen hengen leimaamalle keskustelulle.

Tutkimuksessa ilmenevästä vertailuaineistosta mainittakoon mm. seuraavat poiminnot.

Etäisyydet nykyisistä korkeakoulukeskuksista

Epäilemättä Pohjois-Karjalasta ja myös Joensuusta etäisyydet nykyisiin korkeakoulukaupunkeihin ovat suurimmat. Tätä ilmeisesti etuna pidettävää asiaintilaa on kuitenkin vaikeuttamassa se, että alue sijaitsee erittäin perifeerisesti ja melkoinen osa siitä kuuluu Luonnon-Suomeen. Reuna-asemassa on myös Kymen lääni ja erikoisesti Lappeenrannan kaupunki rajan ja Saimaan välissä. Etäisyys Helsinkiin on kuitenkin verraten pieni. Keskeisemmin sijaitsevasta Mikkelin läänistä ja kaupungista etäisyydet sekä Helsinkiin että Jyväskylään ovat myös sangen pieniä. Kuopion läänin ja kaupungin asema on edellisiä parempi. Se on verraten keskeinen, mutta välimatkat sekä Ouluun että Helsinkiin ovat tarpeeksi pitkät. Vaasan läänin sijainti ei ole niin syrjäinen kuin ensi silmäykseltä näyttää. Sen tiheimmin asutut osat sijaitsevat verraten hyvin keskellä läniä ja tästä taas matkat nykyisiin yliopistokaupunkeihimme ovat lähes yhtä pitkät kuin Pohjois-Karjalastakin. Sama pitää paikkansa myös geometrisessa reuna-asemassa olevaan Vaasan kaupunkiin nähden. Yhtäläisesti ovat kuitenkin tärkeimmät nykyiset korkeakoulukaupunkimme Helsinki, Turku ja Oulu rannikolla ja siten myös vaikutusalueittensa reunassa.

Väestön lukumäärä tutkimusalueella

Mahdollisesti perustettavan uuden yliopiston tai muun korkeakoulun vaikutuspiirissä olevien ihmisten lukumäärä on luonnollisesti tärkeimpiä tunnettavia seikkoja. Taulukosta selvää läänittäin tutkimusalueella 1. 1. 1960 asuneen väestön suuruus.

Lääni	Asukk.	As.tih.	Kaupunkil.
Vaasan	449 377	16,5	93 710
Kymen	338 415	31,5	166 502
Kuopion	271 701	16,2	70 754
Keski-Suomi	244 100	15,5	50 076
Mikkelin	236 970	14,4	54 431
Pohj.-Karjal.	211 871	11,8	33 820
Yhteensä	1 752 434	14,9	
Koko maa	4 450 708	14,4	

Puheena olevalla vyöhykkeellä siis asui lähes 40 % koko maan väkiluvusta asukastiheyden ollessa hieman yli maan keskiarvon. Kymen läänin asukastiheys jätettiin keskiarvoa laskettaessa huomioonottamatta, koska siitä ja kaupunkilaisprosenttia osoittavasta luvusta voi päätellä. Kymen läänin lähinnä kuuluvan Etelä-Suomen voimakkaasti teollistuneeseen ja tiheästi asuttuun alueeseen.

Koulujen lukumäärä

Koulujen lukumäärä Vaasan läänissä on huomattavan suuri, lähes kaksinkertainen verrattuna seuraavaksi sijoittuvaan Kymen läänin. Kuopion ja Keski-Suomen läänit näyttävät olevan joka suhteessa lähes samanarvoisia. Pohjois-Karjala taas esiintyy kaikkien lukujen mukaan viimeisenä. Jos tarkastellaan koululaisten lukumääriä, havaitaan Vaasan läänin etumatkan olevan huomattavasti pienemmän Kymen läänin suhteen, mutta säilyneen suunnilleen ennallaan muihin läänein verrattuna. Vaasan läänissä tätänykyä valmistuu vuosittain uusia ylioppilaita enemmän (maks. 763) kuin Kuopion (maks. 432) ja Pohjois-Karjalan (maks. 221) läänissä yhteensä (maks. 653).

Oppikoulut ja niiden oppilasmäärät lukuvuonna 1960—1961. Taulukossa I=koko läänissä, II=kaupungeissa ja kauppaloissa.

Lääni	Kouluja Keskik. I	Kouluja Keskik. II	kpl Lukioita I	kpl Lukioita II	Oppilaiden määrä Kaikki oppikoululaiset I	Oppilaiden määrä Kaikki oppikoululaiset II
Vaasan	56	19	31	14	19 964	8 635
Kymen	29	20	20	16	16 487	13 047
Kuopion	26	12	13	8	11 370	6 902
Keski-Suomen	25	9	14	6	11 225	4 946
Mikkelin	23	11	11	7	9 932	6 692
Pohjois-Karjalan	18	6	7	5	7 563	4 594

Hallinnolliset keskukset

Hyvän perustan käsiteltävien kaupunkien sisällön vertailulle tarjoaa esim. niiden hallinnollinen merkitys. Vaasalla, Kuopiolla, Mikkelillä ja Joensuulla on maakuntahallinnon elimet täydellisinä. Suuri määrä valtion piirihallintoelimiä on myös Kokkolassa, Seinäjoella ja Lappeenrannassa.

Mikäli Suomessa on Helsingin ohella maakuntaa laajempia alueita hallinnollisesti palvelevia keskuksia, ne ovat Kuopio, Vaasa, Turku ja Oulu. Näissä kaupungeissa sijaitsevien hallintoelinten lukumäärä on verraten samanlainen. Tamperekin jää joukosta melko paljon puhumattakaan pienemmistä hallintokeskuksista.

Vaasa monipuolisin kulttuurikaupunkina

Kun Vaasaa, Kuopiota, Joensuuta, Lappeenrantaa, Mikkeliä, Savonlinnaa, Kokkolaa, Seinäjokea ja Iisalmea tarkastellaan mahdollisen yliopiston tai korkeakoulun sijaintipaikkana useiden eri kriteerien mukaan (asukasluku, etäisyys nykyisestä korkeakoulukeskuksesta, ylimaakunnallinen hallinto, kaupan vuosivaihto, teollisuuden jalostusarvo, sairaanhoito ja yleinen sivistyselämä), voidaan todeta, että Vaasa ja Kuopio ovat erittäin ylivoimaisia muihin kaupunkeihin verrattuina ja keskenään taas samanlaisia. Vaasa kuitenkin sijaitsee nykyisiin korkeakoulukaupunkeihin nähden edullisemmin, on vilkkaampi kauppakaupunki ja suurempi teollisuuskeskus sekä kulttuurielämältään monipuolisempi. Kuopio taas on hieman suurempi, tärkeämpi hallintokeskus ja huomattavasti merkittävämpi sairaalakeskus. Vaasan palvelema alue on taas paljon voimakkaampi.

Joensuu, Lappeenranta ja Mikkeli muodostavat taas oman ryhmänsä. Lappeenrannan voima on lähinnä asukasluvussa, teollisuudessa ja sairaanhoidossa. Joensuu on puolestaan merkittävä sairaanhoidollisesti, minkä lisäksi se voi ylpeillä syrjäisimmällä sijainnillaan. Mikkeli on huomattava vain hallinnollisesti. Savonlinna, Kokkola ja Seinäjoki jäävät kolmanneksi portaaksi, jonka alle joka suhteessa erittäin heikko Iisalmi jää.

Tekijän aineiston mukaan näyttää siis siltä, että mikäli Itä-Suomeen perustetaan uusi yliopisto tai korkeakoulu, sen oikea paikka on Kuopiossa. Mikäli toiselta puolen halutaan sijoittaa vastaavia institutioita tässä käsiteltylistä alueista kehittyneimmälle, eteläiselle Pohjanmaalle, niin silloin Vaasa on ainoa järkevä paikka.

Talousarvio puitiin loppuun Espoossa

Espoon kunnanvaltuusto käsitteli eilisessä kokouksessaan loppuun ensi vuoden talousarvioehdotuksen, joka hyväksyttiin vähäisin muutoksin. Talousarvioesityksen ensimmäinen käsittely kesti näin ollen neljän kokouksen ajan. Ja ensi perjantaina vanhan valtuuston viimeisessä kokouksessa se tulee toiseen käsittelyyn käytyään välillä tehtyjen muutosten johdosta kunnanhallituksessa. Budjetin loppusumma 2,485,2 miljoonaa supistui kaikkiaan 4,6 miljoonalla markalla. Ensi perjantain kokouksessa on toisena asiana esillä yleiskaavan laatiminen ja rakennuskiellon antaminen Espoon kunnan erinäisille osille. Uusi valtuusto saa perinnökseen viime vuoden tilintarkastuskertomuksen mm. Karakallion alueen kohtalon ratkaisemisen. Ellisessä kokouksessa esitettiin mm. muutamia lisämäärärahoja kyseisen alueen rakentamiseksi, mutta ne eivät menneet läpi.

"YK:n julki- . . .

(Jatk. siv. 7)

selvästi että kamppailu siirtomaaikeestä vapautumiseksi vaatii vielä kin tarmokkaampia ponnistuksia."

Hrushtshev väitti, että Neuvostoliiton ehdotukset, jotka ovat kansakuntien ja kansojen vapautta, tasaveroisuutta ja ystävyyttä koskevien jalojen leniniläisten aatteiden kyllästämät, löysivät ilmaisunsa YK:n julkilausumassa.

"YK:n julkilausuma on suuri voitto sosialistisille valtioille, jotka ovat aina puoltaneet kaikkien sorrettujen kansojen kansallista vapautusta ja uudelleensyntymistä," sanoi Hrushtshev.

Koska naapurin nurkka palaa, silloin on omakin vaarassa.

Suomalainen sananlasku.

"Lippuvalistusta" . . .

(Jatk. siv. 7)

mykseen. Jos aluksen etumastossa ei ole lainkaan lippua, sitä pidetaään vihamielisenä tekona. Jos mastossa on tavallinen musta-punakeltainen lippu, kysymyksessä on todennäköisesti tietämättömyys tai tahallinen provokaatio, koska lippu on sama kuin Länsi-Saksan valtiolippu. Useimmissa tapauksissa asia voidaan kuitenkin panna tietämättömyyden tiilille ja itäsaksalaiset luotsit ovat saaneet tehtäväkseen valistaa asianomaista kapteenia kommunistisen työläis- ja talonpoikaisvaltion olemassaolosta ja sen sosiaalisista saavutuksista. Jotta kapteenin ratkaisu olisi helpompi, hänelle voidaan lahjoittaa oikea Itä-Saksan lippu. Viimeisen kategorian "ystävät" muodostavat ne ulkomaalaiset laivat, jotka ilman muuta kohottavat mastoonsa vasara ja harppi-tunnuksella varustetun lipun.

Ensimmäiseen ryhmään — ilman lippua saapuvat — kuuluvat tavallisesti Atlantin liiton jäsenmaissa rekisteröidyt alukset. Toisen ryhmän muodostavat puolueettomien maiden laivat, joiden kapteenit antavat ymmärtää, että heidän hallituksensa tunnustaa vain yhden, jakamattoman Saksan, eikä heillä ole valtuuksia puuttua politiikkaan. Kolmas ryhmä — Itä-Saksan valtiolippua käyttävät alukset — on peräisin Neuvostoliiton ja Puolan satamissa, mutta silloin tällöin tähän joukkoon liittyy, niin kuin Die Welt huomauttaa, myös jokin suomalainen alus.

Kokouksia

Kansalaiskasvatuksen Neuvottelukunnan syyskokous pidettiin Helsingissä viime tiistaina, joulukuun 20 p:nä. Tällöin päätettiin yhteenliittymä rekisteröidä Kansalaiskasvatuksen Keskus nimiseksi yhdistykseksi.

Kokous valitsi yhdistyksen puheenjohtajaksi opetusministeri Heikki Hosian. Hän on samalla edelleen puheenjohtajana Kansalaiskasvatuksen Neuvottelukunnassa, joka toimii yhdistyksen neuvoa-antavana elimenä. Neuvottelukuntaan valittiin lisäksi rehtori Samuli Apajalahti, maist. Margit Borg-Sundman, prof. Kai von Fieandt, varat. Heikki von Hertzen, opettaja Lauri Järyi, kenraalimajuri Jorma Järventaus, sosiaalineuvos Akseli Kaskela, prof. Matti Koskenniemi, kouluneuvos Paavo Kuosmanen, prof. Arvo Lehtovaara, rehtori Olavi Lähteenmäki, rehtori Armas Nieminen, ylijohtaja Aarno Niini, pääjohtaja R. H. Oittinen, pääjoht. Niilo Pesonen, fil.tri L. Arvi P. Poijärvi, rouva Greta Rajala-Rinne, opetusneuvos Antero Rautavaara, piispa Martti Simojoki, varat. Helvi Sipilä, fil. tri Annika Takala ja pääsihf. Kai J. Warras.

Kansalaiskasvatuksen Keskuksen hallitukseen tulivat reht. Apajalahti, varat. von Hertzen, opett. Järvi (puh.joht.), kouluneuvos Kuosmanen (varapuh.joht.), prof. Lehtovaara, ylijoht. Niini, opetusneuvos Rautavaara, varat. Sipilä ja valtiot.maist. Erkki Salonen.

Yhdistyksen sihteerinä toimii maist. Keijo Syväniemi.

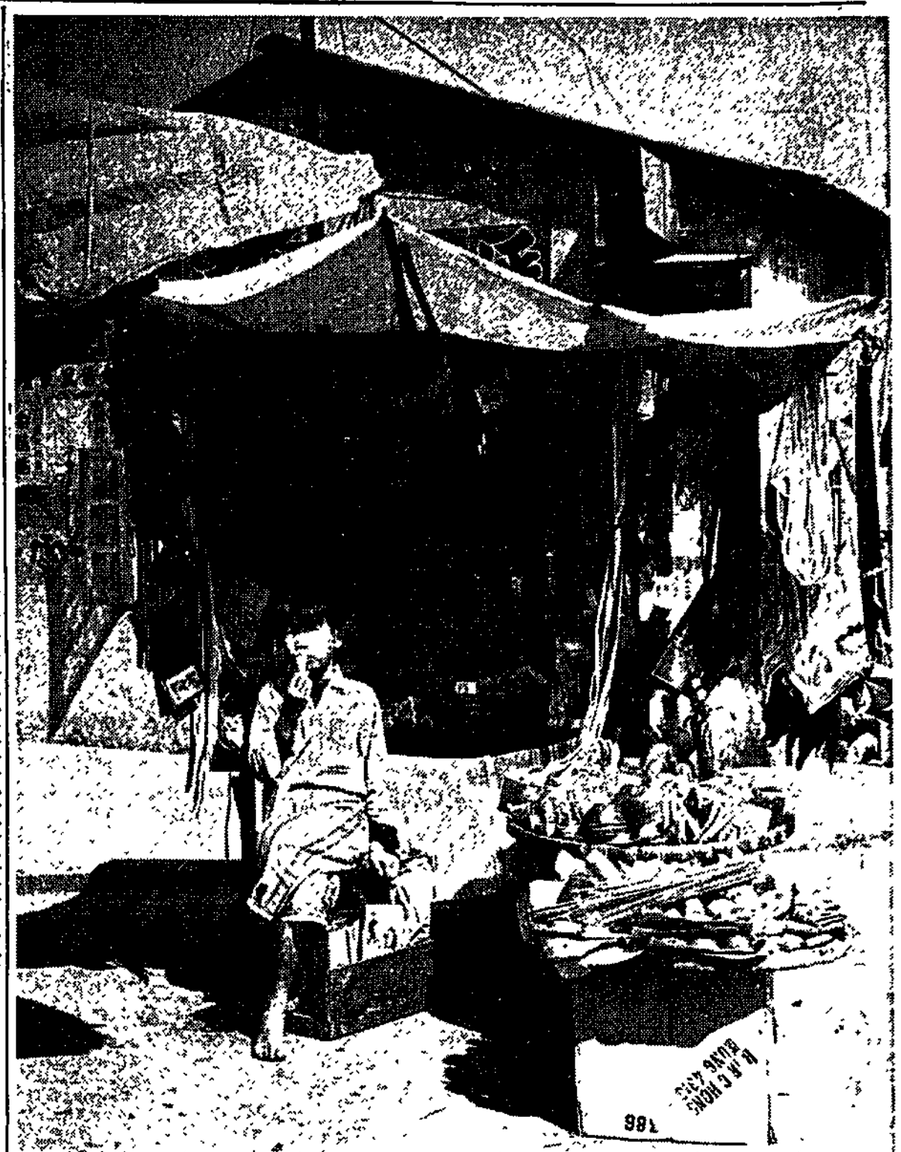

Pieni liikemies istuu jäätelöä syöden Hongkongissa sijaitsevan liikuteltavan kioskinsa edessä.

Turun yliopisto

Turun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta on kokouksessaan 20. 12. 1960 hyväksynyt tiedekuntaan seuraavat ylioppilaat:

Lääket. linjalle Artasalo, R. K. Dryzun, B. Eräpohja, A. O. Heinilä, S. A. A. Inkeri, S. I. Jansen, G. T. Kiviluoto, H. E. J. Koskinen, R. E. Kuoppamäki, R. E. J. Kurkela, S. L-M. Laiho, P. J. Lindell, M. K. Lund, L. E. Z. Mäkinen, K. E. Nuutila, K. M. Nuutila, L. O. Pappila, M. J. Parviainen, M. A. Mäntylä, P. T. Pekkola, P. O. Pietilä, A. M. Poikolainen, E. O. Puronvarsi, U. M. Pöntinen, P. J. Rinta-Kokko, S. H. Rutanen, E-M. Salo, H. M. Siikanen, H. Stenfors, R. A. Suoja, E. K. J. Suominen, J. J. O. Uusi-Penttilä, S. E. Vesanen, M-L. Wester, I. K. Westeren, L. T. S. Willman, K. E. Väre, M. V. Väätäinen, F. T.

Alin hyväksytty pistemäärä oli 12.6.

Hammaslääket. linjalle Ala-Nikkola, R. Behm, M. A. Brunila, R. I. Haimola, K. A. Hiltunen, R. A. Hynni, T. K. Järvenpää, A. E. Kaikkonen, P. I. Kaino, A. M. Karjalainen, J. P. Kemppainen, K. K. Kovalainen, E. R. Lehtisalo, P. I. Lehtonen, K. M. Luostarinen, M. M. Mattila, T. T. Mäkelä, H. M. Mäkipää, M. A. Parviainen, S. J. Peltola, P. E. E. Räikkälä, T. E. Räty, S. J. Saarinen, A. O. Santala, R. T. Snellman, L. A. Spinkkilä, E. K. Tykkyläinen, R. R. Uusitalo, R. M. Valli, H. I. Varpula, M. A. Virta, A. R. Vätinen, U. K.

Alin hyväksytty pistemäärä oli 11.6.

Turun yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan 12. 12. 1960 toimeenpanemissa pro exercitio-kokeissa hyväksyttiin:

Saksan kielessä Ala-Kaila, Kyösti; Eerola, Matti; Ettälä, Ulla-Maija; Haapaniemi, Matti; Hiltunen, Aimo; Huhti, Liisa; Isokangas, Pauli Juhani; Isotupa, Kauko; Jarhio, Pertti; Kaila, Jorma; Kaksonen, Kyösti; Kangas, Altti; Karjalainen, Seppo; Kiiski, Marja-Leena; Kurppa, Simo; Laitinen, Jaakko; Lappi, Seppo; Linnankoski, Tuula; Marnela, Juha; Pakarinen, Liisa; Perälä, Juhani; Portin, Petter; Raipala, Ulla; Räikkönen, Tuire; Salmela, Esko; Salminen, Jouko; Satokari, Kauko; Siponen, Pekka; Suvela, Taisto; Tuohimaa, Heikki; Tarkkanen, Pekka; Vesterinen, Erkki; Virtanen, Kalle; Virtanen, Mauri; Väätäjä, Pertti; Östman, Kaarina.

Englannin kielessä Alvesalo, Ilpo; Brummer, Pekka; Hakala, Juhani; Heikkinen, Eino; Häggblad, Pirkko; Irjala, Risto; Juntunen, Raimo; Järvinen, Ulla; Juvonen, Olavi; Kankare, Jouko; Kettunen, Raimo; Kurki, Kirsi-Marja; Latva, Koivisto, Reetta; Lehtinen,